

Kommunledningsförvaltningen
Beatrice Fredriksson Nagy

Kommunfullmäktige

beatrice.fredriksson.nagy@enkoping.se

Svar på motion om lokala ordningsföreskrifter

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna har lämnat in en motion om att ändra Enköpings kommuns lokala ordningsföreskrifter. Motionens förslag är att kommunfullmäktige beslutar att:

1. På offentlig plats införa tillståndsplikt för pengainsamling med bössa eller liknande förutom när grundskoleklasser samlar in pengar till hjälporganisationer eller liknande.
2. Förbjuda passiv pengainsamling.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Rättslig reglering

I kommunallagen anges vad en kommun ska och får ägna sig åt. Det kallas för den kommunala kompetensen. Kommunen ska ägna sig åt sådant som är av allmänt intresse för kommunens medlemmar (2 kap § 1 kommunallagen). Den får inte ägna sig åt angelägenheter som ankommer på annan, till exempel stat eller region, såsom försvarsverksamhet eller allmän sjukvård (2 kap § 2 kommunallagen).

Möjligheten för en kommun att utfärda föreskrifter kring allmän ordning regleras i ordningslagen (3 kap 8 §). Där anges att föreskrifter får meddelas om det behövs för att upprätthålla allmän ordning på offentlig plats.

Vad som är offentlig plats regleras också i ordningslagen och kan till exempel vara gator, parker och torg som anges som allmän plats i detaljplan (1 kap 2 § ordningslagen). Privatägd tomtmark är i regel inte offentlig plats.

Ordningsföreskrifter i en kommun brukar till exempel reglera alkoholförtäring, tillstånd för tillfällig handel och campingplatser.

Kommunen behöver inte visa att det förekommit störningar för att reglera en företeelse i ordningsföreskrifter. Däremot får inte föreskrifterna vara för långtgående. En analys av behovet av reglering ska alltid göras och reglerna ska vara proportionerliga. De får enligt lagen inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars innebära obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Vad det innebär regleras närmare i rättspraxis och brukar handla om storlek på geografiskt tillämpningsområde, vilka tider reglerna ska gälla, och att reglerna ska vara sakliga (se HFD 2018 ref 75).

I rättspraxis har det godtagits att göra en dylika regleringar genom ordningsföreskrifter, se till exempel HFD 2018 ref 75 som gällde ett avgränsat förbud mot passiv pengainsamling. Domen anger att ordningslagens principer om saklighet och proportionalitet alljämt ska följas, till exempel att tillståndsplikten gäller inom vissa tider eller vissa avgränsade områden. Detta kan jämföras med regler om alkoholförtäring, där allmänt förbud utan begränsningar inte har godtagits i domstol (se RÅ 1997 ref 41).

Förarbetena till ordningslagen anger att kommuner inte ska besluta om ordningsföreskrifter är "onödiga" och behöver ta ställning till att regleringen verkligen behövs (prop. 1992/93:210 s 142). Förarbeten används till att förstå intentionerna med en lagstiftning.

Förvaltningens överväganden

Motionen föreslår att pengainsamling med bössa eller liknande på offentlig plats i Enköpings kommun bara ska få ske med tillstånd från polisen. Detta undantaget till exempel skolor. Vidare föreslås också att passiv pengainsamling ska förbjudas. Motionen anger bland annat att skäl för detta är att stävja bedrägeriförsök genom pengainsamling i bössa i falskt namn.

I Enköpings kommun har tekniska nämnden ansvar för kommunens ordningsföreskrifter. Kommunledningsförvaltningen har därför inhämtat samhällsbyggnadsförvaltningens uppfattning om det förekommer störningar av den allmänna ordningen på grund av passiv pengainsamling och bössinsamling och några sådana indikationer har inte förvaltningen fått. Enstaka klagomål har inkommit men inte i en omfattning som kan anses indikera behov av en reglering. Polisen i Enköping uppger till förvaltningen att det inte finns några polisanmälningar de senaste åren avseende bedrägeriförsök med bössinsamling i falskt namn.

Kommunledningsförvaltningens bedömning är att motionen bör avslås. Det kan inte anses vara påkallat för att upprätthålla allmän ordning att reglera

pengainsamling på offentlig plats. Detta anser kommunledningsförvaltningen gälla både avseende ett allmänt förbud mot passiv pengainsamling och en tillståndsplikt för bössinsamling. En reglering får därmed anses onödig och ska då enligt intentionerna i ordningslagen inte förekomma i ordningsföreskrifterna. En sådan ordningsföreskrift skulle då vara för långtgående och osaklig. Även om kommunen inte behöver påvisa pågående störningar för att motivera en regeländring så anser kommunledningsförvaltningen att ordningslagens syfte och principer om att minimera graden av reglering utifrån behov ger att förslaget bör avslås.

En klar förutsättning för att endera förslaget skulle anses lagenligt är att både tillståndsplikten och, i synnerhet, förbudet begränsades i vart fall avseende geografiskt område. Även om föreskrifterna begränsades till vissa områden anser dock kommunledningsförvaltningen regelförändringen vara onödig, då det inte har konstaterats någon allmän störning idag på offentlig plats i kommunen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bevakar frågor om allmän ordning i sitt ordinarie arbete utifall att behovet av reglering skulle förändras framöver.

Mot bakgrund av ovan anförda föreslår förvaltningen därför att motionen avslås i sin helhet.

Christin Tjärnheden
Tf kommundirektör

Beatrice Fredriksson Nagy
Jurist

Kopia till:
Tekniska nämnden

Motion om lokala ordningsföreskrifter

På senare år har vi sett att antalet bedrägeriförsök genom insamling av pengar för välgörande ändamål¹ kraftigt ökat både i Sverige och Enköping. Dessa bedrägerier har främst inriktat sig mot äldre och pensionärer. Detta är mycket allvarligt då tryggheten hos våra äldre försämrats de senaste åren, samt att det varit föremål för debatt över hur tryggheten kan ökas. Vi kan tack vare detta tydligt se hur andra kommuner² kraftigt stramar åt sina allmänna bestämmelser rörande insamling av pengar.

I Enköpings kommuns lokala ordningsföreskrifter nämns ingenting om regler för hur insamling av pengar får gå till. Däremot är de offentliga platserna tydligt förklarade, vilket underlättar för att i Enköping göra insamling av pengar tillståndspliktigt, samt i en del fall fritt för bland annat skolor vid insamlande till skolresor och dylikt.

Med anledning av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna på att Enköpings kommun i sina lokala ordningsföreskrifter lägger till följande lydelse:

- Att Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om inte insamlingen utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Passiv insamling av pengar på offentliga platser inom kommunen är förbjudet. Polismyndighetens tillstånd behövs inte när skolklasser inom grundskolan samlar in pengar till hjälporganisationer eller liknande

Källhänvisning:

1

- Sveriges Dövas Riksförbund <http://www.sdr.org/item/1258-lat-er-inte-luras-av-bluffdova>
- Hörselskadades Riksförbund <https://hrf.se/varning-bluffdova-hrf-samlar-aldrig-pa-gatan/>
- Brå Kartläggning över brott mot äldre <https://www.bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2018-04-16-brott-mot-aldre.html>

2

- <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/e1pGeK/over-20-kommuner-vill-forbjuda-tiggeri>
- <https://www.svenskhandel.se/nyhetscenter/debattartiklar/2016/debattreplik-samma-regler-maste-galla-for-alla/>

Tommy Henriksson

Ledamot (SD)